

Žilinská univerzita v Žiline
Univerzita tretieho veku

**Umenie na známkach - Gotický obraz Klaňanie troch
kráľov (okolo roku 1450) zo Zlatých Moraviec**

Vypracoval: Ing. Peter Mikušík
Vzdelávací program: Zberateľstvo

Ak. rok: 2022/2023
Semester: letný
Ročník: druhý

Dedikácia

Túto prácu si dovoľujem venovať môjmu váženému priateľovi Františkovi Horniakovi, majstrovi umenia ryteckého a predovšetkým vynikajúcemu a skromnému človekovi, ktorý mi priblížil najnáročnejšiu techniku tvorby poštových známok – viacfarebnú oceľorytinu z plochých dosiek do hĺbky. Vďaka Ferkovi Horniakovi som mal možnosť aspoň trochu nahliadnuť do tvorby a vzniku majstrovských diel filatelie, ktoré obdivuje a oceňuje Slovensko, Európa a celý filatelistický svet.

S úctou

Peter Mikušík

A hľa; hviezda, ktorú videli na východe, išla pred nimi, až sa zastavila nad miestom, kde bolo dieťaťko. Ako zbadali hviezdu, nesmierne sa zaradovali. Vošli do domu a uvideli dieťaťko s Máriou, jeho matkou, padli na zem a klaňali sa Mu. Potom otvorili svoje pokladnice a dali Mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.

Biblia, Nová zmluva, Mt 2, 9-11

Klaňanie troch kráľov – každý asi pozná tento biblický príbeh. Bol veľakrát umelecky stvárnený a každoročne si ho pripomíname. Úvodom malé zopakovanie vzniku tohto cirkevného sviatku.

Sviatok Zjavenia Pána, známy aj ako Traja králi, si kresťania pripomínajú 6. januára. Prívrženci len niečo viac ako dvetisíc rokov starého náboženstva v jeho počiatkoch prevzali mnohé zvyky z pohanských obradov. Niektoré boli v ľuďoch tak silno zakorenené, že proti nim nepomohli ani prísne cirkevné zákazy. A tak mnohé z nich cirkev prijala za svoje, napríklad aj svätenie vody či koledovanie.

Známa legenda hovorí, že traja múdri králi z Východu putovali za hviezdou, ktorej zjavenie považovali za znamenie narodenia nového židovského kráľa. Hviezda ich priviedla do Betlehema, kde sa Jezuliatku poklonili a venovali mu zlato, kadidlo a myrhu.

Etnologička Viera Feglová v elektronickej encyklopédii Centra pre tradičnú ľudovú kultúru vysvetľuje, že Biblia neuvádza presný počet ani mená mudrcov. Až v 14. storočí sa o nich začalo hovoriť ako o Gašparovi, Melicharovi a Baltazárovi. Etnologička Zuzana Beňušková dopĺňa, že v pravoslávnych a gréckokatolíckych obciach na Slovensku, ktoré sa riadia podľa juliánskeho kalendára, v tento deň slávia narodenie Krista. Súčasne je to aj deň, keď sa v liturgickom kalendári končí vianočný cyklus sviatkov a odkladá sa

vianočná výzdoba vrátane vianočného stromčeka a betlehema. S dňom Troch kráľov spájali roľníci aj množstvo pranostík o počasí a úrode.

Na Tri krále sa svätila voda, krieda aj soľ

Etnologička Emília Horváthová vysvetľuje, že zvyky tohto dňa sú príkladom prelínania sa staroslovanských a kresťanských obradov. Významnú úlohu v tento deň zohrávala voda, ktorá mala v ľudových predstavách magicko-ochrannú funkciu. Rozšíreným zvykom bolo svätenie vody.

Gréckokatolícka a pravoslávna cirkev vykonávali svätenie vody v tečúcich potokoch a riekach. Tečúca voda, nazývaná jordánska voda, bola svätená gréckokatolíckymi kňazmi ráno na Troch kráľov pred zhromaždenými veriacimi v obciach severovýchodného Slovenska. Ľudia do vody namočili čečinu a pokropili sa ňou. Takouto vodou napojili gazdovia aj dobytok. V rímskokatolíckych obciach priniesli vodu v krčahoch a nádobách do kostola, kde ich kňaz posvätil. K vode prikladali aj kriedu, soľ, prípadne sviečku a cesnak.

Emília Horváthová hovorí, že ľudia týmto posväteným predmetom pripisovali magicko-ochrannú funkciu, a preto si ich odkladali, aby ich mohli použiť aj v nepriaznivých situáciách počas nastávajúceho roka. Trojkráľové sväteniny mali ochrániť ľudí a zvieratá pred démonmi, strigami, diabliami, vodníkmi, chorobami a prírodnými živlami.

Posvätenú vodu si ľudia ukladali do fľaštičiek, kropili ňou obydlia i stajne, dávali ich do domácich sväteničiek. Posvätenú soľ primiešali dobytku do krmiva, aby bol chránený pred porobením. Posvätenú sviečku zase zapalovali pri zomierajúcich alebo počas búrok, aby sa usadlosti a domácim nič nestalo. Kriedou kreslili ochranné kruhy a krížiky v stajniach, aby ochránili dobytok pred strigami. Posvätený cesnak si brávali na cesty a podľa etnologičky mal byť

zaručeným prostriedkom na ochranu pred vodníkmi. Posvätenú vodu, cesnak, kriedu a soľ si brávali bačovia aj do koliby na salaš.

Koledovanie sa kresťanom nepodarilo zakázať

Deň Troch kráľov bol zároveň aj posledným dňom obchôdzok a kolied novoročného charakteru. Tieto vinše, nazývané koledy, mali privolať do domu zdravie, šťastie a blahobyť.

Emília Horváthová vysvetľuje, že termín koleda je odvodený od rímskeho slova „kalendae“, ktorý označuje sviatočné dni na začiatku juliánskeho kalendára. Slovania ho prevzali a označovali ním slnovratové obrady. Kresťanská cirkev bola spočiatku proti tomuto pohanskému zvyku. Avšak ľudové predstavy o tom, že koleda má významný vplyv na zabezpečenie spokojného života, zaistili, že sa zachovala aj napriek prísnyh zákazom zo strany cirkvi.

Cirkev tento rozpor nakoniec vyriešila tým, že s koledou začali chodiť samotní kňazi, aby tak rozšírili predstavu o jej kresťanskom charaktere. Koledovanie kňazov sa tak uchovalo po celé stáročia, hoci nie vždy sa stretlo s pochopením zo strany cirkvi ako takej. Viera Feglová uvádza, že kňazskú koledu zakazovala evanjelická cirkev v 16. storočí.

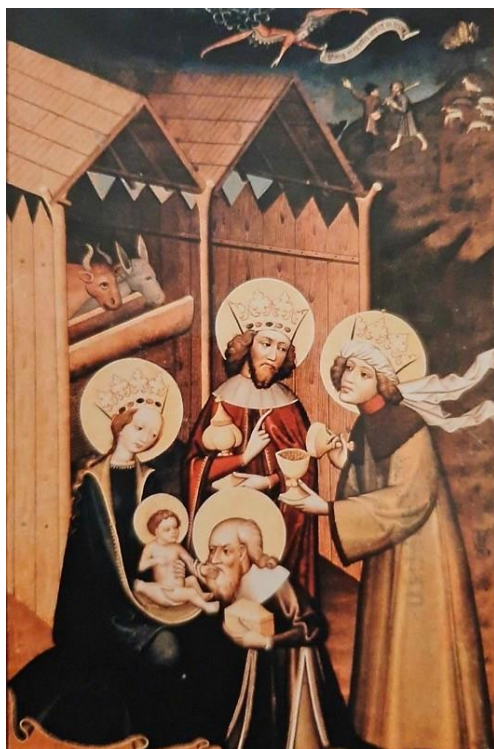
Počas obchôdzok kňaz žehná príbytky, kropí ich svätenou vodou, ofúkava dymom z kadidla a nad dvere píše letopočet a iniciály C+M+B. Etnologička vysvetľuje, že tento nápis pochádza z latinčiny „Christus mansionem benedicat“ a znamená „Kristus požehnávaj tento dom“. Iniciály tiež symbolizujú mená troch mudrcov. S kňazom zvykli chodiť i rektor, kostolník, speváci a miništranti. Za koledu boli obdarovaní naturáliami. Obyčaj kňazskej koledy prebiehala na dedinách aj v mestách. Zuzana Beňušková dodáva, že tento

zvyk kňazov navštevovať domácnosti a inštitúcie vo svojich farnostiach pretrváva i v súčasnosti.

Trojkráľové hry predstavovali možnosť zárobku

K tomuto dňu sa viazali aj trojkráľové hry. Etnológ Daniel Luther v spomínanej elektronickej encyklopédii vysvetľuje, že išlo o ľudovú hru zobrazujúcu biblických mudrcov, ktorí sa prišli pokloniť Ježiškovi. Predvádzali ju chlapi prezlečení za Gašpara, Melichara, Baltazára a štvrtou postavou bol Hviezdonos alebo Anjel. Mohli s nimi vystupovať aj postavy pastierov, Márie a Jozefa, pričom v niektorých lokalitách nosili i hviezdu. Chodili z domu do domu, aby domácom zaspievali a zavinšovali. Keďže za svoje vystúpenia dostávali aj odmeny, hry predstavovali tiež možnosť, ako si privyrobiť. Ich piesne boli podobné tým, ktoré sa spievali počas vianočného a novoročného obdobia. Trojkráľové hry sa konali už v stredoveku, kedy ich hrávali učitelia, študenti, žiaci a nemajetní obyvatelia. Neskôr ich prevzala roľnícka aj remeselnícka mládež. Chodenie s tromi kráľmi bolo známe na strednom a východnom Slovensku.

Gotický obraz Klaňanie troch kráľov (okolo roku 1450) zo Zlatých Moraviec

Obraz Klaňanie troch kráľov má pohnutú históriu. Do roku 1910 bol súčasťou gotického oltára vo farskom kostole sv. Michala Archanjela v Zlatých Moravciach. V tomto roku bol rozobraný a miesto neho bol postavený oltár Lurdskej Panny Márie, tiež z dreva. Oltár vyhotovil Banskoštiavnický rezbár Jozef Krause. Pôvodný gotický oltár pochádzal z obdobia rokov 1440 až 1450. Podľa starej uhorskej historiografie ho vyhotovil neznámy zlatomoravecký rezbár alebo majster zlatomoraveckého okruhu, ktorého dielňa mohla sídliť v kláštore v Hronskom Beňadiku čo potvrdzuje aj kanonická vizitácia z roku 1559, že kostol bol vypálený Turkami, ale znovu postavený Forgáčom a sú v ňom 3 oltáre. Obrazy pred Turkami a husitskými vpádmi schovali obyvatelia, zvony boli ukryté na Gýmešskom hrade. To, že obraz namaloval zlatomoravecký majster potvrdzuje aj literatúra – Művészeti lexikon 1912, Radocsay 1955, Kramar 1938, Rakovský 1969, Hunka 1998. Publikácia Gotické umenie v SNG (1983), dáva maľbu do súvisu s Matejovským oltárom. Tabuľové obrazy sa roztratili po roku 1910. Tabuľový obraz Klaňanie troch kráľov sa dostal do súkromných zbierok. Státní sbírka starého umění v Prahe ho v roku 1938 získala kúpou od M. von Scharnitzera z Viedne. Prostredníctvom Slovenského národného múzea ho v roku 1950 prevzala SNG v Bratislave a do inventára ho zapísali ako dielo Majstra zlatomoraveckého okruhu z druhej polovice 15.storočia pod číslom 0333. Tu ale osud obrazu nekončí. 27.augusta 1933 z Bojnického zámku ukradli oltár Narda di Cione, stredoveký skvost. Zlodejov vypátrali. V roku 1934 oltár previezli na reštaurovanie do Prahy. Oltár viac nevrátili. Slovenská vláda žiadala oltár vrátiť. Stalo sa tak až v roku 1995, ale Praha podmienila vrátenie oltáru výmenou za 10 gotických obrazov - Slovacík (vyhotovených na Slovensku), ktoré zakúpila NG v Prahe. Dňa 15. decembra 1995 z Prahy priviezlo vojenské lietadlo oltár do Bratislavy. Z Bratislavy do Bojníc ho doviezlo špeciálne klimatizované auto viedenskej firmy Kunsttrans. Oltár bol poistený na 1 750 000 dolárov. Do Čiech si odviezli 10 obrazov, medzi nimi aj

naš tabuľový obraz Klaňanie troch kráľov s rozmermi 167 cm x 97cm. Na obraze okrem kráľov a sv. Rodiny vidieť pastierov, anjela a latinský nápis „Gloria in excelsis deo et in terra ...“, („Sláva Bohu na výsosti a na zemi...“). Na rube je maľba sv. Petra a Pavla.

Jedno je však isté, že už nikdy oltárny obraz ako súčasť krídlového oltára, na ktorom boli pravdepodobne ešte umiestené maľby Zosnutie Panny Márie, Dvanásťročný Ježiš v chráme, Sťatie sv. Jakuba mladšieho, Sťatie sv. Jána Krstiteľa, Predstavenie malého Ježiša v Jeruzalemskom chráme a Dišputa sv. Štefana v Zlatých Moravciach neuvidíme. Obrazy sú namaľované temperou na dreve na kriedovom podklade. Nemali opustiť farský chrám sv. Michala archanjela v Zlatých Moravciach, lebo boli dedičstvom našich predkov, ktorí po stáročia s bážňou stáli pred oltárom, mnohí z nich nevedeli čítať ani písať, ale dej zobrazený na obrazoch sa im hlboko vryl do ich srdc. Zvlášť obraz Klaňanie troch kráľov im ukazoval práve v adventnom čase, že Boží syn prišiel na svet ako bezmocné dieťa podobné nám vo všetkom a v chudobe, aby spasil tento svet.

My si tento krásny a vzácny obraz pripomenieme poštovou známkou, ktorá by nás mala utvrdiť v tom, aby sme si vážili naše kultúrne dedičstvo a nedovolili sa ho zbavovať tak, ako sa to stalo s gotickým oltárom, ktorého časti už nie sú na Slovensku.

Poštová známka Klaňanie troch kráľov (okolo roku 1450) zo Zlatých Moraviec

Námetom poštovej známky je detail obrazu s názvom „Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec“ zo zbierok Národní galerie v Prahe. Známkou vytlačila technikou viacfarebnej ocel'otlače spoločnosť Tiskárna Hradištko, s.r.o.. Súčasne s poštovou známkou vydala Slovenská pošta obálku prvého dňa s pečiatkou FDC a s dátumom 1. decembra 2021 a domicilom mesta Zlaté

Moravce. Predlohou prítlače obálky prvého dňa (FDC) je obraz „Predstavenie v chráme“, ktorý pochádza z farského kostola v Zlatých Moravciach. Motív pečiatky FDC je Madona prevzatá z vitráže farského kostola v Zlatých Moravciach. Autorom známky, FDC a príležitostnej pečiatky je František Horniak.

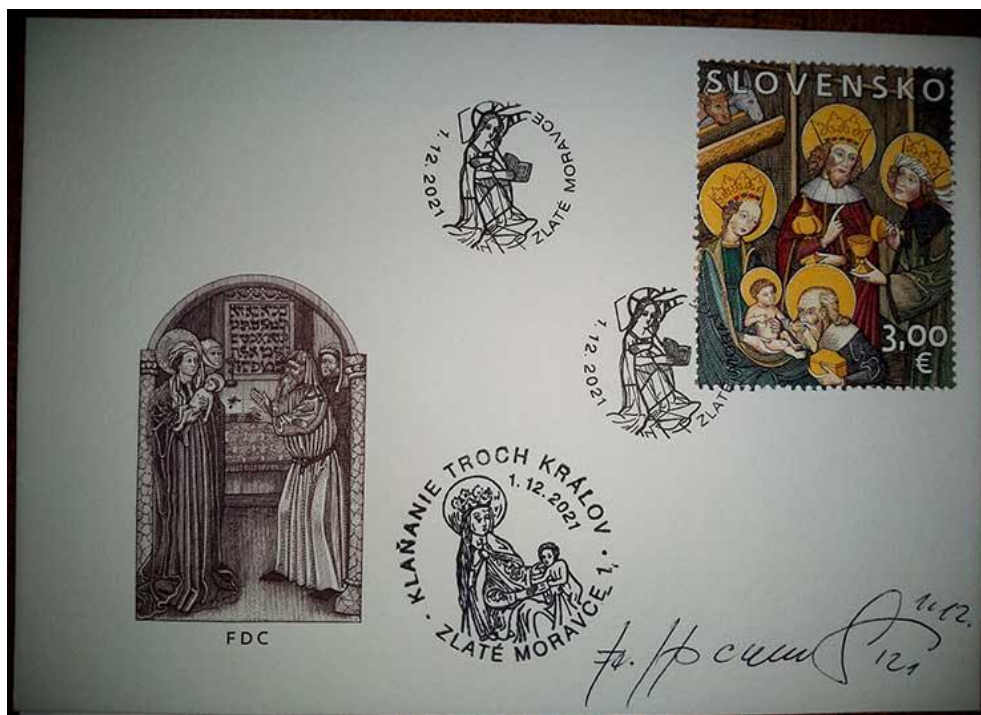
Známka bola na pošte v Zlatých Moravciach 1 k dispozícii pre zberateľov aj s príležitostnou pečiátkou a obálkou FDC. Známkou, ktorá vyšla v emisii UMENIE, vydala Slovenská pošta, a.s. POFIS a Spolok pre záchranu kultúrneho dedičstva našich predkov Zlaté Moravce.

Pri príležitosti vydania známky sa mala uskutočniť jej prezentácia v Mestskom stredisku kultúry a športu a jej požehnanie J.E. Viliamom Judákom, nitrianskym biskupom, ale pre pandemickú situáciu bola prezentácia a výstava zrušená.

Nasledujúce fotografie sú z prezentácie známky, ktorá sa nakoniec, pri skromnom počte účastníkov, uskutočnila v dopoludňajších hodinách dňa 01.12.2021 na pošte v Zlatých Moravciach 1 na námestí A. Hlinku.

Razítkovanie FDC príležitostnou pečiatkou pracovníčkou pošty p. Erikou Levickou 01.12.2021 v Zlatých Moravciach.

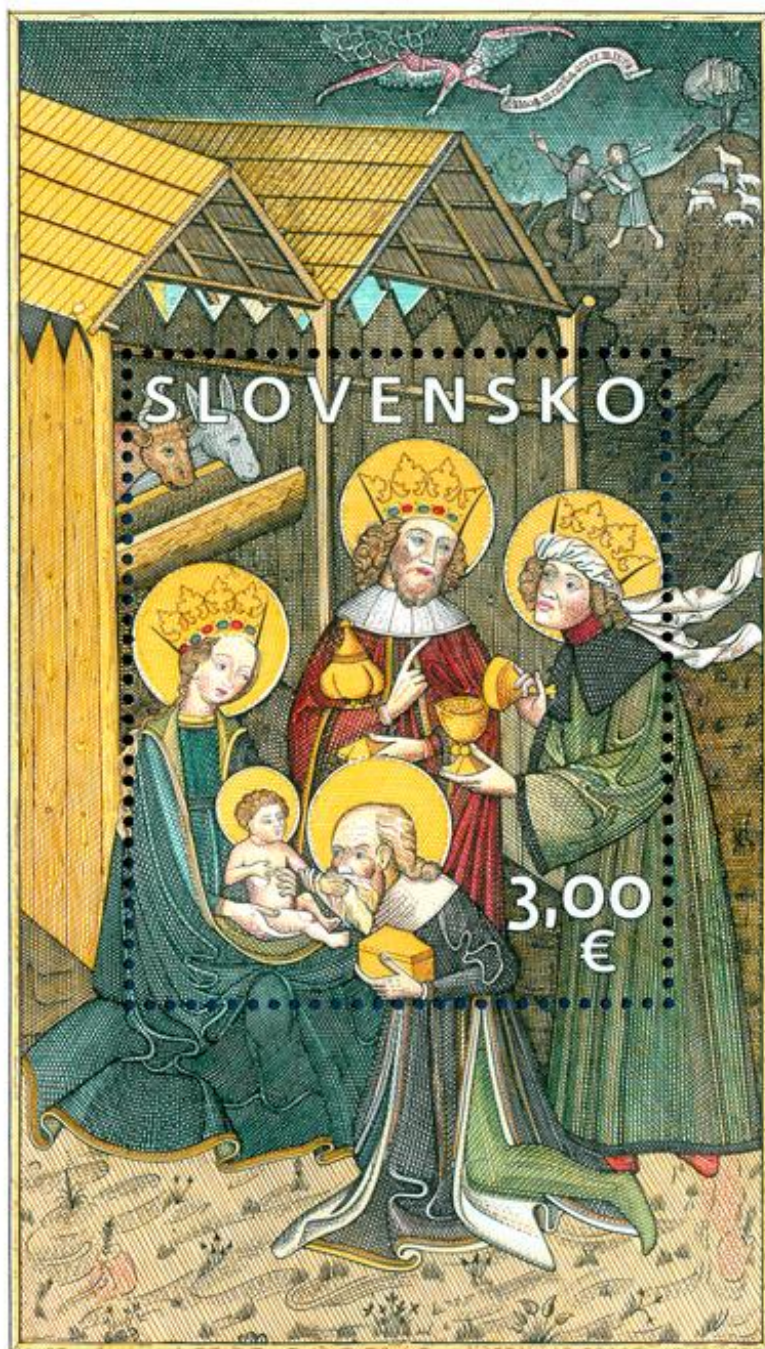

FDC s príležitostnou pečiatkou a podpisom Františka Horniaka 01.12.2021 v Zlatých Moravciach.

František Horniak pri podpisovaní FDC na pošte v Zlatých Moravciach
01.12.2021.

KLAŇANIE TROCH KRÁĽOV ZO ZLATÝCH MORAVIEC, OKOLO ROKU 1450

SPIŠSKÝ MALIAR 15. STOROČIA · NÁRODNÍ GALERIE PRAHA

Hárčeková úprava - Klaňanie troch kráľov (okolo roku 1450) zo Zlatých Moraviec, číslo emisie Pof. 755, dátum vydania 01.12.2021, nominálna hodnota 3,00 €.

FDC - Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec, číslo emisie Pof. 755, dátum vydania: 01.12.2021, predajná cena 1,60 €, tlačiareň Tiskárna Hradištko, s.r.o., technika tlače: Ocel'otlač z plochej platne, náklad: 3000 ks.

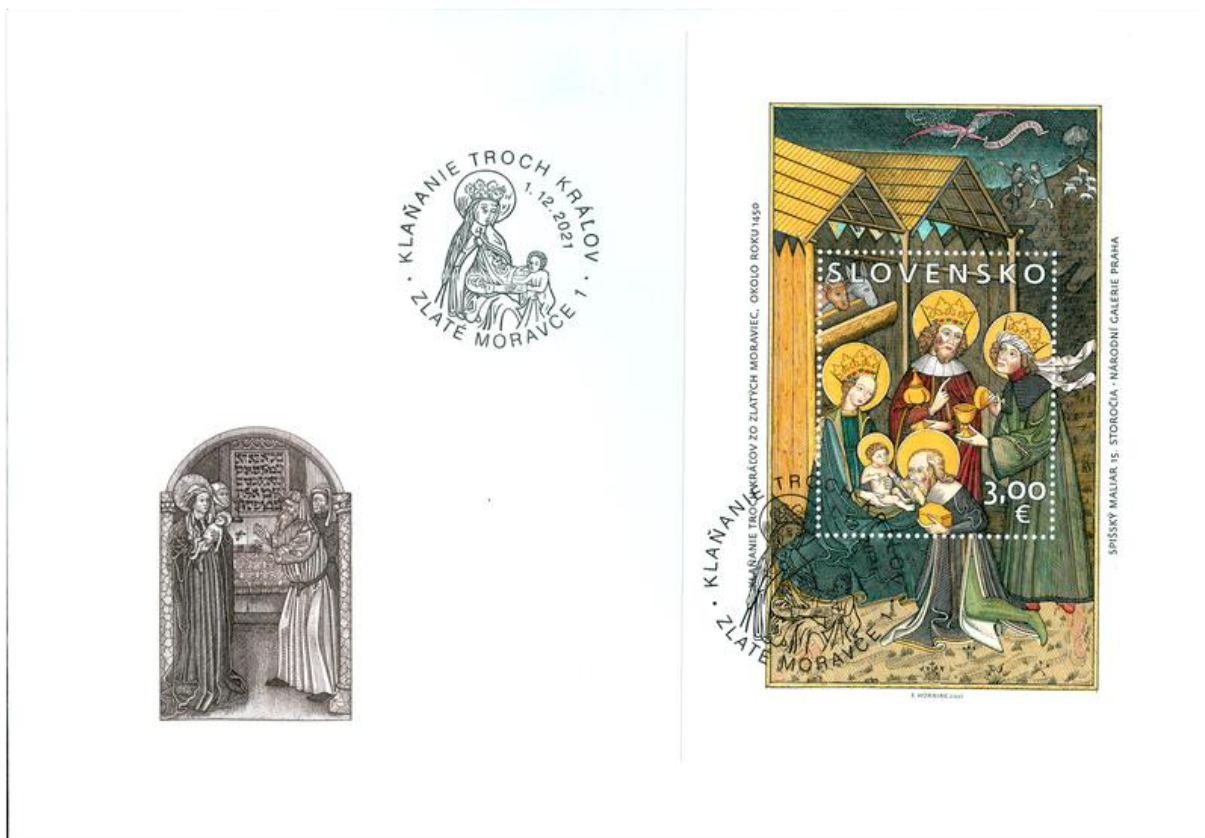
Rytiny emisie Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec, v kartónovom obale, dátum vydania: 09.06.2022, predajná cena: 30 €.

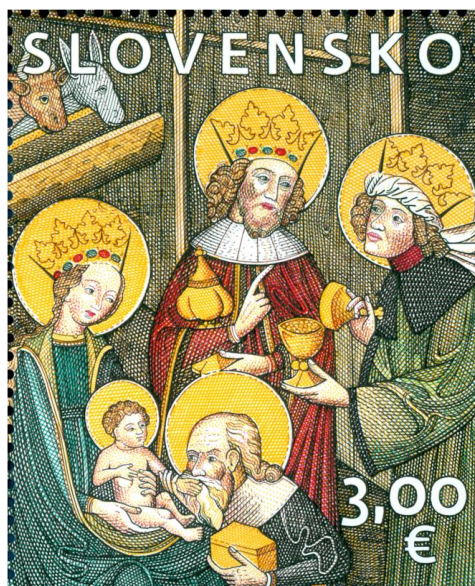
Rytiny emisie Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec - detail, v kartónovom obale, dátum vydania: 09.06.2022.

Pôvodný výtvarný návrh známky Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec

Špeciálna obálka: UMENIE - Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec,
 dátum vydania: 01.12.2021, predajná cena 5,40 €.

Známka UMENIE: Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec, číslo
 emisie Pof. 755, dátum vydania 1.12.2021, nominálna hodnota 3 €, forma TL:
 HA, počet známok na TL: 1, náklad: 50 000 ks, rozmery známky: 44,4 x 54,4
 mm, technika tlače: 5-farebná oceľotlač z plochých platní.

Výstava „To najlepšie z tvorby Františka Horniaka“ s uvedením poštovej známky UMENIE: Klaňanie troch kráľov v Zlatých Moravciach 09.06.2022

Pri príležitosti 65. narodenín významného slovenského umelca – rytca poštových známok Františka Horniaka si mohli nadšenci filatelie a záujemcovia pozrieť jeho najlepšie diela na výstave v Mestskom stredisku kultúry a športu na Námestí A. Hlinku v Zlatých Moravciach. Slávnostné otvorenie výstavy s názvom „To najlepšie z tvorby Františka Horniaka“ sa uskutočnilo vo štvrtok 9. júna 2022 o 15:00, súčasťou bolo aj uvedenie poštovej známky UMENIE: Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec. Výstava bola sprístupnená do 26. júna 2022. Spoluorganizátorom výstavy bolo Poštové múzeum Bratislava.

František Horniak (foto: Anton Kaiser).

František Horniak sa narodil 16. júna 1956 na Žikave pri Zlatých Moravciach. V roku 1971 nastúpil na Strednú umelecko-priemyslovú školu v Kremnici zameranú na spracovanie kovov, kde v roku 1975 úspešne absolvoval

odbor plošného a plastického rytia kovov pod vedením akad. mal. Terézie Brezányovej. Od roku 1981 začal pracovať ako rytec poštových pečiatok Technickej ústredne spojov v Bratislave, pričom od roku 1982 sa začal špecializovať na tvorbu príležitostných poštových pečiatok. Tesne pred rozdelením Českej a slovenskej federatívnej republiky začal v roku 1991 participovať aj na tvorbe rytín poštových známok vďaka doc. Martinovi Činovskému, ArtD. Umelec do dnešného dňa zrealizoval okolo 150 rytín poštových známok, čo ho stavia na piedestál najplodnejších slovenských rytcov.

Od jeho poslednej súbornej výstavy realizovanej Slovenskou poštou v roku 2016 pri príležitosti 60. narodenín, získal rekordné množstvo domácich a zahraničných ocenení, ktoré ho oprávnené pasujú do úlohy „doyena“ slovenského oceľorytectva poštových známok.

Za pomyselný vrchol umelcovej známkovej tvorby možno označiť poštovú známku „UMENIE: Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec“, vytlačenú vo formáte hárčeka na základe 5-tich samostatne vyrytých oceľových štočkov. Ide o svetový unikát, pretože doteraz sa nikomu na svete nepodarilo touto technikou vytlačiť tak veľký formát poštovej známky. Práve táto poštová známka oprávnené získala v roku 2021 dve prestížne ocenenia: Krištáľovú známku generálneho riaditeľa Slovenskej pošty, a.s., za najlepšiu emisiu roka 2021 a cenu ministra dopravy a výstavby SR za najkrajšiu známku roka 2021.

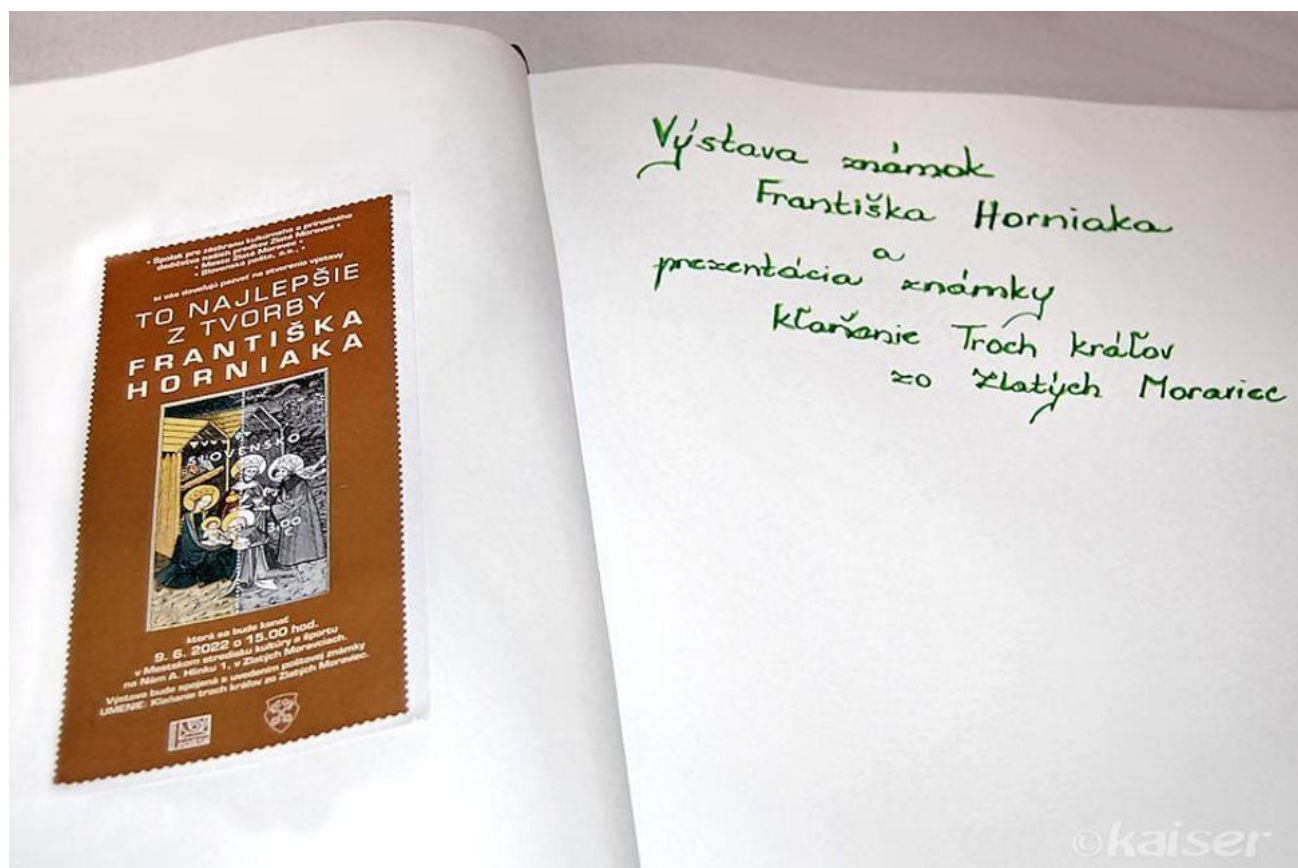
Ocenené Klaňanie troch kráľov na výstave v Zlatých Moravciach - líniová rozkresba obrazu s návrhom pečiatok na FDC a špeciálnu obálku.

Príležitostná poštová pečiatka 9.6.2022 s domicilom pošty Zlaté Moravce 1.

Klaňanie troch kráľov na výstave v Zlatých Moravciach. (foto: Anton Kaiser)

Zápis v pamätnej knihe Zlatých Moraviec. (foto: Anton Kaiser)

Obradná sieň v Mestskom stredisku kultúry a športu na Námestí A. Hlinku v Zlatých Moravciach vyzdobená na slávnostné otvorenie výstavy 09.06.2022.

Po kultúrnom úvode a príhovoroch nasledovali gratulácie oslávencovi...

Výstava „To najlepšie z tvorby Františka Horniaka“ s vyhlásením výsledkov Ankety o najkrajšiu poštovú známku za rok 2021 v Partizánskom dňa 13.10.2022

• Mesto Partizánske • Mestská umelecká agentúra Partizánske •
• KF 52 - 40 • Slovenská pošta, a.s., •

**TO NAJLEPŠIE
Z TVORBY
FRANTIŠKA
HORNIKA**

14. - 26. október 2022

Výstavná sieň DK Partizánske

.....
Vernisáž výstavy
13.10.2022
15.00 h
.....
Vernisáž bude
spojená
s vyhlásením
výsledkov
Ankety o najkrajšiu
poštovú známku
za rok 2021.

.....
Súčasťou
vernisaže budú
aj príležitostné
poštové pečiatky
s možnosťou
orazenia a podpisu
autora.
.....
Výstava je otvorená
v pracovné dni
9.00 h - 16.00 h

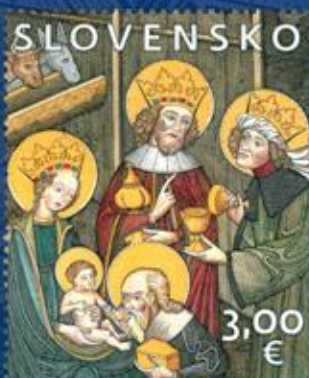
..... Kurátor výstavy - Mgr. Martin Vančo, PhD.

© Fotografie z podujatia budú zverejnené na sociálnych sieťach. Svojou účasťou na podujatí súhlasíte s podmienkami usporiadateľa.

Príležitostná poštová pečiatka – To najlepšie z tvorby – František Horniak –
13.10.2022 Partizánske 1.

VYHODNOTENIE ANKETY O NAKRAJŠIU POŠTOVÚ ZNÁMKU ROKU 2021

I. miesto:
UMENIE:
Klaňanie troch kráľov
zo Zlatých Moraviec
Dátum vydania:
1. 12. 2021
Rytina: František Horniak
Technika tlače:
5 farebná ocefotlač

II. miesto:
UMENIE: Matthäus Merian
Dátum vydania:
18. 10. 2021
Rytina: Rudolf Cigánik
Technika tlače:
Ocefotlač z plochej platne
v kombinácii s ofsetom

III. miesto:
Krásy našej vlasti: Kalvária v
Banskej Štiavnici
Dátum vydania:
10. 9. 2021
Výtvarný návrh: Dušan Kállay
Rytina: František Horniak
Technika tlače:
Ocefotlač z plochej platne
v kombinácii s ofsetom

Príležitostná poštová pečiatka – Anketa o najkrajšiu poštovú známku 2021 –
13.10.2022 Partizánske 1.

Vpravo František Horniak pri preberaní diplomu, vľavo Mgr. Martin Vančo, PhD., výkonný manažér odboru Poštovej filatelickej služby a Poštového múzea v Bratislave, Partizánske 13.10.2022.

František Horniak (s diplomom), naľavo od neho Mgr. Martin Vančo, PhD., napravo Jozef Šiarik, predseda klubu filatelistov 52-40, Partizánske 13.10.2022.

Časť vystavených exponátov Františka Horniaka, na stojane víťazná známka
Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec, Partizánske 13.10.2022.

Na výstave v Partizánskom nesmeli chýbať ani členovia Klubu
filatelistov KF 52-51 z Nitry. Zľava – predseda klubu Milan Šajgalík a
členovia klubu Blanka Hamarová, Pavol Dodok a Peter Mikušík ...

FERKOVI

Venuje KF-5240
Filatelisti z Partizánskeho

... nesmela chýbať ani tradičná torta, na ktorej sme si všetci veľmi pochutili.

Výsledky Ankety o najkrajšiu poštovú známku a najkrajšiu obálku prvého dňa za rok 2021

Najkrajšia poštová známka:

1. Pof. 755 – UMENIE: Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec – počet hlasov: 228

2. Pof. 750 – UMENIE: Matthäus Merian (1593 – 1650) – počet hlasov 120

3. Pof. 749 – Krásy našej vlasti: Kalvária v Banskej Štiavnici – počet hlasov 81

Spolu všetkých zúčastnených hlasov v súťaži: 819

Najkrajšia obálka prvého dňa (FDC):

1. FDC 755 – UMENIE: Klaňanie troch kráľov zo Zlatých Moraviec – počet hlasov: 163

2. FDC 749 – Krásy našej vlasti: Kalvária v Banskej Štiavnici – počet hlasov: 67

3. FDC 745 – 150. výročie osamostatnenia lesníctva od baníctva (1871) – počet hlasov: 57

Spolu všetkých zúčastnených hlasov v súťaži: 740

Anketa prebiehala v mesiacoch máj až september 2022 a zúčastnilo sa jej viac než 800 priaznivcov filatelie zo Slovenska, Českej republiky, ale tiež 10-tich ďalších krajín. Najviac respondentov využilo online hlasovanie prostredníctvom elektronického webového formulára, poštou hlasovalo cca 20 filatelistov, prevažne z Českej republiky.

Za zmienku stojí, že aspoň jeden hlas získala každá poštová známka alebo obálka prvého dňa z emisného plánu roka 2021. Výsledky hlasujúcich zo SR a ČR sú vzácné identické.

Hlasovalo 566 mužov a 253 žien. Výsledky hlasovania mužov sú identické s celkovými výsledkami, v prípade hlasovania žien prvé dve miesta sú

identické a na treťom mieste by sa ocitla známka Pof. 741 – EUROPA 2021: Tetrov hlucháň.

... a na záver zaujímavosť...

obraz Klaňanie Troch kráľov sa stal motívom aj pre maďarskú poštovú známku z roku 1970.

Maďarská poštová známka Klaňanie troch kráľov 1970.

Zoznam použitej literatúry:

- [1] Dr. RAKOVSKÝ, Š. a kolektív: Zlaté Moravce a okolie, Bratislava 1969, 178 s. a obrazová príloha, ISBN nemá.
- [2] BÁTORA, M. – ZAŤKO, M. a kolektív: Zlaté Moravce, MsÚ Zlaté Moravce 1998, s. 351, ISBN 80-967890-9-0
- [3] PAULINYOVÁ, A.: František Horniak Delineavit & Sculpsit, Bratislava, Slovart 2012, 320 s. ISBN 978-80-556-0295-0
- [4] GLATZ, A.: Gotické umenie v zbierkach SNG, Bratislava SNG 1983, s. 444
- [5] <https://www.zlatemoravce.info/2021/11/klananie-troch-kralov-zo-zlatych-moraviec-okolo-r-1450/>
- [6] <https://youtube.com/watch?v=ZV2hJhsemzs>
- [7] <http://www.filateliap.sk>, Klub stránky filatelistov 52-40 Partizánske
- [8] <https://www.pofis.sk>
- [9] <https://www.postoveznamky.sk>
- [10] <https://www.ludovakultura.sk/encyklopedia>
- [11] <https://blog.sme.sk/antonkaiser/kultura/klananie-troch-kralov-v-umeleckej-tvorbe-frantiska-horniaka>

Povolenie použiť fotografie „© *kaiser*“ v tejto práci som obdržal e-mailom od autora p. Antona Kaisera zo Zlatých Moraviec za ktoré mu srdečne ďakujem.